Lietas arhīva Nr. C-1489-18/12
ECLI:LV:RIRT:2018:0212.C33558817.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018.gada 12.februārī

Rīgas rajona tiesa:
tiesnese Elīna Slišāne
rakstveida procesā izskatīja civillietu akciju sabiedrības "LATEKO LĪZINGS" vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Akciju sabiedrība (turpmāk – AS) "LATEKO LĪZINGS" 2017.gada 31.augustā iesniedza Rīgas rajona tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret atbildētāju /pers. B/ par naudas piedziņu.

Prasībā norādīts, ka puses 2015.gada 31.martā noslēdza patērētāju kreditēšanas līgumu Nr.L578951, atbilstoši kuram prasītāja izsniedza atbildētājam aizdevumu 640,80 *euro*, veicot atbildētāja vietā maksājuma starpību starp preces pirkuma maksu un atbildētāja izdarīto maksājumu par iegādāto preci.

Atbilstoši līguma noteikumiem atbildētājs apņēmās atmaksāt aizdevuma summu, kā arī veikt procentu apmaksu 29% apmērā gadā no neatmaksātās aizdevuma summas saskaņā ar maksājumu grafiku, kā arī maksāt ikmēneša maksu par aizņēmēja saistību izpildes kontroli 9,97 *euro*. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts 2017.gada 10.aprīlis.

Norādīts, ka atbildētājs savas saistības pilnībā nav izpildījis, jo veicis maksājumus par kopējo summu 456,30 *euro*, kas novirzīta aizdevuma pamatsummas samaksai 222,32 *euro* apmērā, procentu samaksai 134,28 *euro* apmērā un maksas par apkalpošanu samaksai 99,70 *euro* apmērā. Prasītāja vairākkārtīgi atgādinājusi atbildētājam par parādu, taču atbildētājs uz brīdinājumiem nav reaģējis, parāda samaksu nav veicis, kā arī nav cēlis iebildumus pret parādu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1431., 1587., 1590., 1591.,1753., 1756., 1765., 1934., 1943. un 1946.pantu, prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja neatmaksāto aizdevuma summu 418,48 *euro*, maksu par aizņēmēja saistību izpildes kontroli 139,58 *euro*, aizdevuma lietošanas procentus 80,72 *euro* par laika posmu no 2016.gada 10.marta līdz 2017.gada 10.aprīlim, līgumiskos nokavējuma procentus 107,71 *euro* par laika posmu no 2015.gada 10.novembra līdz 2017.gada 10.aprīlim, likumiskos nokavējuma procentus 9,77 *euro* par laika posmu no 2017.gada 11.aprīļa līdz 2017.gada 30.augustam, kā arī tiesāšanās izdevumus un atzīt prasītājas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

[2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta noteikumiem 2017.gada 5.septembrī atbildētājam /pers. B/ uz deklarēto dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts ar lūgumu iesniegt tiesā rakstveida paskaidrojumus. Papildus atbildētājam izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī atbildētāja tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbildētājs likumā noteiktajā termiņā paskaidrojumus tiesā nav iesniedzis.

[3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, ja tiesa neizskata lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.^{26} pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim [..].

Puses nav lūgušas iztiesāt lietu tiesas sēdē, kā arī tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Pusēm 2017.gada 16.oktobrī paziņots, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā un sprieduma noraksts pusēm būs pieejams tiesas kancelejā 2018.gada 12.februārī. Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[5] Lietā konstatēts, ka 2015.gada 31.martā starp AS "LATEKO LĪZINGS" kā aizdevēju un /pers. B/ kā aizņēmēju noslēgts patērētāju kreditēšanas līgums Nr.L578951, atbilstoši kuram atbildētājam izsniegts aizdevums 640,80 *euro*, aizņēmēja vietā samaksājot iegādājamās preces - mobilā telefona Apple iPhone 6 16GB Space Gry pirkuma maksas daļu. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts 2017.gada 10.aprīlis (lietas 14.-15.lapa).

Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Atbilstoši atzīmei līgumā aizņēmējs ar savu parakstu apliecinājis, ka līgumā minēto preci saņēma 2015.gada 11.aprīlī. Savukārt aizdevuma summas pārskaitīšanu preces pārdevējam pierāda prasības pieteikumam pievienotais 2015.gada 27.aprīļa maksājuma uzdevums Nr.W-182010/227154/RM0192935Y (lietas 17.lapa).

Tādējādi tiesa secina, ka abas puses uzņēmās saistības viena pret otru un strīds par šo saistību izpildi izriet no aizdevuma līguma tiesiskā regulējuma. Atbildētājs noslēgto līgumu nav apstrīdējis.

[6] Prasītājs lūdz piedzīt pamatparādu 558,06 *euro*.

Civillikuma 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Patērētāju kreditēšanas līguma 7.punktā noteikts, ka aizņēmēja maksājumu kopējā summa sastāv no aizdevuma summas, maksas par aizdevuma piešķiršanu un līguma 5.punktā minētiem maksājumiem un sastāda 1095,08 *euro*. Savukārt līguma 9.punktā puses vienojušas par maksājumu grafiku, saskaņā ar kuru atbildētājam jāatmaksā aizdevums, veicot ikmēneša maksājumu 45,63 *euro* apmērā (lietas 14.lapa).

Prasītāja norāda, ka atbildētājs ir veicis maksājumus par kopējo summu 456,30 *euro*, no kuras aizdevuma pamatsummas samaksai

novirzīti 222,32 *euro*, procentu samaksai 134,28 *euro* un saistību izpildes kontrolei 99,70 *euro*.

Atbildētājs nav apstrīdējis prasītājas apgalvojumu, ka aizdevuma maksājumi nav veikti atbilstoši līgumā pielīgtajiem termiņiem un apmēram.

Ar prasības pieteikumam pievienoto 2016.gada 6.septembra brīdinājumu Nr.3233/2016 apstiprinās, ka prasītāja lūgusi atbildētājam 15 dienu laikā no brīdinājuma saņemšanas dienas samaksāt parādu, kā arī veikt kārtējo maksājumu saskaņā ar līguma noteikumiem (lietas 18.lapa). Kā norāda prasītāja, parāda samaksa netika veikta.

No prasītājas sastādītās izziņas par saistību izpildes apjomu izriet, ka izsniegtā aizdevuma pamatsumma ir 640,80 *euro*, bet atmaksāti ir 222,32 *euro*, līdz ar to neatmaksātā aizdevuma pamatsumma ir 418,78 *euro*. Savukārt neatmaksātā maksa par saistības izpildes kontroli ir 139,58 *euro*.

Civillikuma 1838.pantā noteikts, ka samaksa ir izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs nav izmantojis savas likumā paredzētās tiesības – nav sniedzis paskaidrojumus par prasību, nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus, nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu parāda samaksu, no kā secināms, ka atbildētājam nav pamatotu iebildumu pret prasību.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka lietā ir pierādīta saistību neizpilde no atbildētāja puses un prasība par galvenā parāda 558,06 *euro* piedziņu ir apmierināma.

[7] Prasītāja lūdz piedzīt aizdevuma lietošanas procentus 80,72 *euro* par laika posmu no 2016.gada 10.marta līdz 2017.gada 10.aprīlim.

Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Savukārt Civillikuma 1946.pants noteic, ka procenti par aizdevumiem ir dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Tiesa konstatē, ka patērētāju kreditēšanas līguma 5.punktā puses vienojušās, ka par aizdevuma lietošanu aizņēmējs maksā aizdevējam procentus pēc likmes 29% gadā no neatmaksātās aizdevuma summas. Līdz ar to tiesa secina, ka puses ir pielīgušas procentu maksājumu par aizdevuma izmantošanu, kas dod prasītājai tiesības prasīt līgumisko procentu piedziņu par līguma darbības periodu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka procenti aprēķināti par laika posmu līdz 2017.gada 10.aprīlim, tas ir, līdz aizdevuma atmaksas datumam, un nesamaksātie procenti ir 80,72 *euro*.

Atbildētājs nav apstrīdējis līgumisko procentu apmēru, kā arī likumā noteiktajā kārtībā nav iesniedzis pierādījumus, ka samaksa ir veikta.

Civillikuma 1828.pants noteic, ja izpildījumam ir noteikts laiks, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu [..]. Savukārt Civillikuma 1651.pants noteic, ka nokavējums ir saistības izpildīšanas vai izpildījuma pieņemšanas prettiesīgs novilcinājums. Pirmajā gadījumā ir parādnieka, bet otrajā – kreditora nokavējums.

Tiesa konstatē, ka lietā nav gūti pierādījumi, ka atbildētājs būtu veicis prasītājas norādītās procentu summas atmaksu, līdz ar to secina, ka prasība par aizdevuma lietošanas procentu piedziņu ir apmierināma prasības pieteikumā norādītajā 80,72 *euro* apmērā.

[8] Prasītājs lūdz piedzīt līgumiskos nokavējuma procentus 107,71 *euro* par laika posmu no 2015.gada 10.novembra līdz 2017.gada 10.aprīlim.

Patērētāju kreditēšanas līguma 12.punkts noteic, ka par katru maksājuma kavējuma dienu, kas norādīts līguma 9.punktā, aizņēmējam ir pienākums maksāt aizdevējam nokavējuma procentus 0,13% apmērā no kavētās aizdevuma summas.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa noteic, ka, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Tāpat, vērtējot aprēķināto nokavējuma procentu apmēru konkrētajā lietā, vērā ņemams arī Civillikuma 1.pantā ietvertais labas ticības princips.

Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 17.decembra spriedumā lietā Nr.SKC-262/2012, skaidrojot nokavējuma procentu tiesisko dabu, norādīts, ka procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt tos ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai samaksai. Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu nokavējuma procentu maksāšana ir saistīta ar tiesību pārkāpumu – nokavējumu, taču to daba paliek tāda pati kā procentiem vispār, tas ir, arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē.

Tiesas ieskatā, aplūkojamā gadījumā aprēķinātais nokavējuma procentu apmērs liecina nevis par prasītājas vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu vai nokavējumu, bet gan par atbildētāja sodīšanu, kas savukārt neatbilst nokavējuma procentu mērķim civiltiesībās.

Civillikuma 1764.pantā noteikts, ka visādos mantiskos darījumos un aktos, kas nodibina pienākumu maksāt procentus, atļauts nolīgt procentus, kuru apmēru var noteikt līdzēji savstarpēji vienojoties, bet vienpusējos aktos - to izdevējs pēc sava ieskata, ciktāl likums neparedz aprobežojumus šajā ziņā. Par prettiesiskiem uzskatāmi nesamērīgi un godīgai darījumu praksei neatbilstoši procenti.

Ņemot vērā tiesas konstatēto, ka prasītājas norādītie nokavējuma procenti pēc sava rakstura liecina par atbildētāja sodīšanu un ir uzskatāmi par neproporcionāli lielu kompensāciju par saistību neizpildi, tiesai ir pamats apšaubīt komersanta labticīgumu, iekļaujot aizdevuma līgumā šādu godīgai darījumu praksei neatbilstošu procentu likmi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu ir apmierināma daļēji, proti, 55,81 *euro* apmērā, kas ir 10 procenti no pamatparāda summas.

[9] Prasītājs lūdz piedzīt likumiskos nokavējuma procentus 9,77 *euro* par laika posmu no 2017.gada 11.aprīļa līdz 2017.gada 30.augustam.

Civillikuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Savukārt Civillikuma 1757.pantā noteikts, ka, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti (1765.p.).

Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietojamas lietas došanas) pienākums.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši patērētāju kreditēšanas līguma noteikumiem aizdevuma atmaksas termiņš iestājies 2017.gada 10.aprīlis, savukārt atbildētājs nav pierādījis, ka viņš saistību būtu izpildījis, līdz ar to prasība par likumisko nokavējuma procentu piedziņu ir apmierināma prasības pieteikumā norādītajā 9,77 *euro* apmērā.

Atbilstoši Civillikuma 1759.panta pirmās daļas 1.punktam un Civilprocesa likuma 195.pantā noteiktajam, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

[10] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram [..].

Ņemot vērā, ka tiesa ir atzinusi, ka prasība ir apmierināma daļēji 704,36 *euro* apmērā, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama valsts nodeva proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram 105,65 *euro*, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 *euro*.

[11] Civilprocesa likuma 204.[1] pantā noteikts, ka, taisot spriedumu par naudas summu un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Atbilstoši minētai tiesību normai, atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.pantu, 41.panta pirmo daļu, 93., 97., 190., 193., 204.[1], 250.[25] un 250.[27], tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu akciju sabiedrībai „LATEKO LĪZINGS", reģistrācijas Nr.40003366651, parādu 558,06 *euro*, aizdevuma lietošanas procentus 80,72 *euro* par laika posmu no 2016.gada 10.marta līdz 2017.gada 10.aprīlim, līgumiskos nokavējuma procentus 55,81 *euro* par laika posmu no 2015.gada 10.novembra līdz 2017.gada 10.aprīlim, likumiskos nokavējuma procentus 9,77 *euro* par laika posmu no 2017.gada 11.aprīļa līdz 2017.gada 30.augustam, valsts nodevu 105,65 *euro*, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 *euro*, kopā 813,31 *euro*.

Samaksa veicama AS „LATEKO LĪZINGS", reģistrācijas Nr.40003366651, norēķinu kontā AS „NORVIK BANKA", konta Nr.LV98LATB0006010003592.

Atzīt AS „LATEKO LĪZINGS", reģistrācijas Nr.40003366651, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no parāda pamatsummas 558,06 *euro*.

Noraidīt prasību daļā par līgumisko nokavējuma procentu piedziņu 51,90 *euro* apmērā.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese E.Slišāne